

KIRJE S. G. SHAUMJANILLE

6. XII. 1913.

Kallis ystävä! Olin sangen iloinen saadessani 15.XI päivätyn kirjeenne. Teidän täytyy tietää, että minun asemassani oleva henkilö pitää tavattoman arvokkaina Venäjällä asuvien tovereiden, varsinkin harkitsevien ja saman kysymyksen parissa askartelevien tovereiden lausuntoja. Sen tähden Teidän nopeasti tullut vastauksenne olikin minusta erikoisen mieluinen. Tällaisia kirjeitä saadessasi tunnet olevasi vähemmän eristetty. Mutta — tunteiden purkaus sikseen. Menkäämme asiaan.

1. Te *kannatatte* yleistä valtakunnallista kieltä Venäjällä. Se on „välttämätön; sillä on ollut ja tulee olemaan suuri edistyksellinen merkitys”. Olen jyrkästi eri mieltä. Kirjoitin siitä jo aikoja sitten „Pravdassa” * enkä ole toistaiseksi nähnyt kantaani kumottavan. Teidän perusteenne ei saanut minua lainkaan vakuuttuneeksi, päinvastoin. *Venäjän* kielellä on ollut edistyksellinen merkitys lukuisille pienille ja takapajuisille kansoille — se on kieltämätöntä. Mutta ettekö Te tosiaankaan näe, että sillä *olisi ollut* vielä paljon suurempi edistyksellinen merkitys, ellei olisi harjoitettu pakotusta? Vai eikö „valtakunnallinen kieli” merkitse patukkaa, joka *häättää* venäjän kielestä *loitommalle??* Kuinka Te ette halua ymmärtää sitä *psykologiaa*, mikä on erikoisen tärkeää kansallisuuskysymyksessä ja mikä vähäisimmänkin pakotuksen ilmetessä tarvelee, turmelee ja tekee tyhjäksi sentralisaation, suurten valtakuntien ja yhtenäisen kielen kiistämättömän edistyksellisen merkityksen?? Mutta

* Ks. tätä osaa, ss. 347—350. *Toim.*

taloudellinen puoli on vieläkin tärkeämpi kuin psykologia: Venäjällä on jo olemassa *kapitalistinen* talous, joka tekee *venäjän* kielen välttämättömäksi. Te ette siis luota talouselämän voimaan, vaan haluatte „pönkittää” talouselämää poliisiroskajoukon kainalokepeillä?? Ettekö te tosiaankaan näe, että siten Te *teette* talouden *rujoksi*, jarrutatte sitä?? Eikö viheliäisen poliisikomennon poistaminen kymmenkertaistuta (tuhatkertaistuta) venäjän kieltä vaalivia ja levittäviä vapaita liittoja?? Ei, olen aivan eri mieltä kuin Te ja syytän Teitä königlich preussischer Sozialismus'ista *!!

2. Te *vastustatte* autonomiaa. Te kannatatte *ainoastaan* alueellista itsehallintoa. En ole lainkaan samaa mieltä. Muistakaapa Engelsin antamaa selitystä, ettei keskitys lainkaan sulje pois paikallisia „vapauksia”¹¹⁵. Minkä takia Puolalle myönnetään autonomia, mutta ei Kaukasialle, Etelälle eikä Uralille?? Autonomian *rajathan* määrittelee keskusparlamentti! Me kannatamme ehdottomasti demokraattista sentralismia. Me vastustamme *federalismia*. Me olemme jakobiinien kannalla girondisteja vastaan. Mutta pelätä nyt autonomiaa... Venäjällä — sehän on, hyvä mies, naurettavaa! Se on taantumuksellista. Esittäkää minulle esimerkki, keksikää esimerkki sellaisesta tapauksesta, jolloin autonomia *voi* muodostua vahingolliseksi! Te ette löydä sellaista. Ja ahdas tulkinta: vain itsehallinto — on Venäjällä (ja Preussissa) eduksi iljettävälle poliisikomennolle.

3. „Itsemääräämisoikeus ei merkitse ainoastaan eroamisoikeutta. Se merkitsee myös oikeutta liittoyhenteen, oikeutta autonomiaan”, kirjoitatte Te. Olen aivan eri mieltä. Se *ei* merkitse *liittoutumisoikeutta*. Liittovaltio on tasavertaisten liitto, liitto, johon tarvitaan *yhteistä* suostumusta. Kuinka *toisella* osapuolella voi olla *oikeus* sellaiseen toisen osapuolen *suostumukseen*?? Se on järjetöntä. Me vastustamme periaatteessa liittovaltiota — se heikentää taloudellisia yhteyksiä, se ei kelpaa valtiotyypiksi yhden valtion puitteissa. Haluat erota? Saat painua, jos voit katkaista taloudelliset yhteydet eli oikeammin: jos „yhteiselämässä” sorto ja kahnaukset ovat sellaisia, että ne *pilaavat* ja turmelevat taloudellisen yhteyden. Et halua erota? Siinä tapauksessa suo anteeksi, älä ratkaise asioita minun *edestäni*, älä luule, että sinulla on „*oikeus*” liittoon.

* — kuninkaallis-preussilaisesta sosialismista. *Toim.*

„Oikeus autonomiaan”?? Taaskin väärin. Me kannattamme kaikille osille myönnettyä *autonomiaa*, me kannattamme eroamis*oikeutta* (mutta emme kaikkien *eroamista*!). Meidän kannattamamme demokraattisen valtion luomisen suunnitelma edellyttää autonomiaa. Eroaminen ei suinkaan ole meidän suunnitelmamme. Me emme ylipäänsä propagoi eroamista. Yleensä me olemme eroamista vastaan. Mutta me kannattamme eroamis*oikeutta* sen isovenäläisen mustasotnialaisen nationalismin vuoksi, joka on siinä määrin liannut kansallisen yhteiselämän asian, että vapaan eroamisen *jälkeen* toisinaan muodostuu *lujempi yhteys*!!

Itsemääräämisoikeus on *poikkeus*, jonka me teemme yleisestä sentralismikannastamme. Tämä poikkeus on ehdottoman välttämätön isovenäläisen mustasotnialaisen nationalismin olemassaolon vuoksi, ja tämän poikkeuksen pieninkin kieltäminen on opportunismia (niinkuin Rosa Luxemburgilla), se on typerää isovenäläisen mustasotnialaisen nationalismin pussiin pelaamista. Mutta poikkeusta *ei saa* tulkita laajamittaisesti. Siihen ei sisälly eikä pidä sisällyä *mitään*, ei kerrassaan mitään muuta kuin *eroamis-oikeus*.

Kirjoitan tästä „Prosvestshenijeen”*. Kirjoittakaa minulle ehdottomasti yksityiskohtaisesti, kun saan loppuun nämä artikkelit (niitä tulee kolmessa vihkossa). Lähetän vielä yhtä ja toista. Päätöslauselmaa ajoin eniten läpi juuri minä. Kesällä esitelmöin kansallisuuskysymyksestä¹¹⁶ ja hieman tutkiskelin sitä. Senpä takia aionkin „pysyä lujana”, vaikka tietysti ich lasse mich belehren** tovereilta, jotka ovat tutkineet kysymystä enemmän ja kauemmin.

4. Te vastustatte ohjelman „muuttamista”,— vastustatte „kansallisuusohjelmaa”?? Siinäkään en ole samaa mieltä. Te pelkäätte *sanoja*. Ei niitä tarvitse pelätä. *Kaikkihan* kuitenkin muuttavat sitä (ohjelmaa) *salaa*, katalasti, huonompaan päin. Me sitä vastoin määrittelemme, täsmennämme, kehitämme ja vakiinnutamme sitä sen omassa hengessä, *johdon mukaisen* demokraattisuuden hengessä, marxilaisessa (itävaltalaisvastaisessa) hengessä. Se *täytyi* tehdä. Pistäköötpä opportunistilurjukset (bundilais-, likvidaattori-, narodnikkilurjukset) nyt nenänsä tähän

* Ks. Teokset, 20. osa, ss. 1—34. *Toim.*

** — otan oppia. *Toim.*

asiaan — antakoot he nyt *o m a t*, yhtä *täsmälliset* ja yhtä *täydelliset* vastaukset *kaikkiin* kysymyksiimme, jotka päätöslauselmassamme on asetettu ja ratkaistu. Koettakoot. Ei, me emme „jänistäneet” opportunistien edessä, vaan *löimme* heidät *kaikissa* pykälissä!

— Yleistajuinen kirjanen kansallisuuskysymyksestä on hyvin tarpeen. Kirjoittakaa. Jään odottamaan vastausta ja puristan lujasti kättänne.

Teidän *V. I.* Terveisiä kaikille ystäville.

Kirjoitettu marraskuun 23
(joulukuun 6) pnä 1913

Julkaistu ensi kerran
maaliskuun 2 (15) pnä 1918
„Bakinski Rabotshi” lehdessä
48. numerossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
